

ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”
Навчально-науковий інститут права та безпеки імені князя Володимира Великого

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую
Директор Інституту безпеки

Сергій ЛИСЕНКО
“ _____ 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Національної безпеки

Протокол № 1 від 07.08.2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РОЗВІДУВАЛЬНА ТА КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Спеціальності: 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

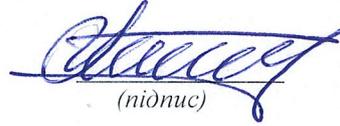
Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Качмар Богдан Миколайович, — кандидат юридичних наук. доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Викладач:

Качмар Богдан Миколайович, — кандидат юридичних наук. доцент кафедри національної безпеки

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки

Протокол № 1 від «07» 08 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	6 кредита/180 год Лекції : 34 Семінарські заняття: 48 Самостійна робота студентів: 98
Терміни вивчення дисципліни	VI семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-b/vstup-do-specialnosti-nacionalna-bezpeka.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Качмар Богдан Миколайович</i>	
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри національної безпеки
Дисципліни, які викладає НПП	ТАКТИЧНА ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА
Напрями наукових досліджень	Освіта, безпека освіти
Посилання на реєстри ідентифікаторів науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8716-5358 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=M9ILdaYAAAAJ
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	
Контактний тел.	+380507417375
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	

1.1 Анотація курсу.

Курс «Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність» є обов'язковою освітньою компонентою для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 256 Національна безпека за окремими сферами забезпечення і видами діяльності. Курс вивчається протягом шостого семестру загальним обсягом шість кредитів, що складає сто вісімдесят годин, із яких тридцять чотири години відведено на лекційні заняття, сорок вісім годин на семінарські заняття та дев'яносто вісім годин на самостійну роботу студентів. Дисципліна формує уявлення про місце розвідувальної та контррозвідувальної діяльності у системі забезпечення національної безпеки, розкриває значення інформації для прогнозування ризиків і підтримки управлінських рішень, а також знайомить із загальними принципами законності, координації та підзвітності відповідних інституцій.

1.2 Предмет вивчення курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність теоретичних положень, нормативно-правових засад та практичних підходів, що визначають роль і межі розвідувальної та контррозвідувальної діяльності в системі національної безпеки. Опрацювання змісту дисципліни спрямоване на розуміння ролі інформаційно-аналітичних процесів у запобіганні загрозам та забезпеченні державної стійкості, а також на формування професійної правосвідомості для бездоганного застосування відповідних доктринальних підходів у практичній діяльності.

1.3 Метою викладання навчальної дисципліни «Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність» є формування у здобувачів вищої освіти системи фундаментальних знань про сутність, завдання, принципи та роль розвідувальної і контррозвідувальної діяльності у системі забезпечення національної безпеки. Вивчення курсу має забезпечити набуття компетентностей, необхідних для розуміння специфіки інформаційно-аналітичного забезпечення для попередження загроз, усвідомлення логіки координації відповідних суб'єктів державного сектору, а також розвитку навичок оцінювання ризиків та прогнозування викликів у сучасному безпековому середовищі.

1.4 Завдання: навчальної дисципліни є поглиблене засвоєння понятійно-категоріального апарату розвідувальної та контррозвідувальної діяльності, розкриття фундаментальної ролі інформації та аналітики для підтримки управлінських рішень у системі національної безпеки, забезпечення чіткого розуміння принципів законності, координації та підзвітності відповідних інституцій, формування комплексного уявлення про специфіку виявлення, запобігання та нейтралізації загроз державній стійкості, а також опанування базових навичок використання інформаційно-аналітичних інструментів для прогнозування ризиків у мінливому безпековому середовищі.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити:

«Логіка». Вивчення дисципліни формує у здобувачів вищої освіти фундаментальні навички правильного мислення, здатності до побудови несуперечливих умовиводів та виявлення маніпуляцій. У контексті розвідувальної та контррозвідувальної діяльності ці знання є критично необхідними для здійснення глибокого аналізу розрізнених масивів інформації, об'єктивної перевірки оперативних гіпотез та уникнення когнітивних упереджень під час підготовки стратегічних прогностичних документів для керівництва держави.

«Філософія». Опанування цього курсу забезпечує формування світоглядних орієнтирів, розуміння закономірностей суспільного розвитку та засвоєння етичних норм поведінки особистості. Для майбутнього фахівця спеціальних служб філософський базис слугує основою для глибокого осмислення природи національних інтересів, моральної стійкості під час виконання складних оперативних завдань та здатності робити правильний етичний вибір в умовах нетипових кризових ситуацій.

«Вступ до спеціальності "Національна безпека"». Вивчення розвідувальної та контррозвідувальної діяльності безпосередньо спирається на фундаментальні знання щодо структури сектору безпеки і оборони, базових понять загроз, ризиків та інституційної архітектури держави, які формуються під час опанування вступного курсу. Засвоєння цих знань створює необхідне концептуальне підґрунтя для глибокого аналізу специфічних інформаційно-аналітичних процесів та розуміння ролі спеціальних інституцій у системі державного управління.

«Основи оперативно-розшукової діяльності». Дисципліна створює необхідне теоретичне та практичне підґрунтя щодо принципів проведення негласних заходів, методів оперативної роботи та документування протиправних дій. Знання основ оперативної діяльності є абсолютно необхідними для подальшого вивчення контррозвідувальних заходів, оскільки саме на них базуються складніші механізми виявлення, попередження та припинення розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб проти державного суверенітету.

Постреквізити:

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК4. Знання основних методів пошуку інформації, вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. Забезпечено дисципліною, оскільки в межах курсу здобувачі опановують специфіку інформаційно-аналітичного забезпечення, алгоритми збору, верифікації та обробки даних з відкритих і закритих джерел, а також формують навички узагальнення розвідувальної інформації для підготовки обґрунтованих висновків щодо потенційних загроз національній безпеці.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Забезпечено дисципліною через залучення здобувачів до вирішення прикладних ситуаційних завдань, моделювання процесів виявлення та нейтралізації загроз, що дозволяє ефективно трансформувати теоретичні знання щодо розвідувальної та контррозвідувальної діяльності у практичні навички реагування на виклики в умовах реального безпекового середовища.

ЗК8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Забезпечено дисципліною, оскільки сучасна розвідувальна діяльність нерозривно пов'язана з використанням новітніх інформаційних систем, методів розвідки на основі відкритих джерел інформації та спеціалізованого програмного забезпечення, що вимагає від здобувачів впевненого володіння відповідними комунікаційними технологіями для оперативного обміну даними та їх захисту.

ЗК9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Забезпечено дисципліною шляхом формування у здобувачів критичного та аналітичного мислення, необхідного для своєчасного виявлення вразливостей системи національної безпеки, постановки завдань щодо нейтралізації розвідувально-підривної діяльності супротивника та пошуку оптимальних шляхів розв'язання нестандартних безпекових проблем.

СК12. Здатність аналізувати інформаційний простір, визначати та протидіяти інформаційно-психологічним загрозам та кіберзагрозам, шляхом використання кібернетичних, інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження сучасних методів інформаційної безпеки та захисту інформації.

Забезпечено дисципліною, оскільки контррозвідувальний захист держави передбачає глибокий моніторинг інформаційного простору, виявлення ознак спеціальних інформаційних операцій та кібернетичного втручання, що дозволяє здобувачам опанувати інструменти протидії ворожим впливам та забезпечити надійний захист критично важливих масивів даних.

1.7 Очікувані результати навчання (ПРН)

ПРН14. Розробляти основні положення методів та заходів забезпечення безпеки держави у різноманітних сферах життєдіяльності, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Забезпечено дисципліною «Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність» через системне вивчення механізмів попередження загроз державному суверенітету, де особлива увага приділяється формуванню професійної етики фахівця, суворому дотриманню принципів законності, підзвітності та абсолютної нетерпимості до будь-яких корупційних ризиків під час розробки та реалізації безпекових заходів.

ПРН17. Протидіяти інформаційно-психологічним впливам під час адаптації та дій в умовах мирного часу та в особливий період, критично оцінювати

достовірність джерел інформації, виявляти дезінформацію та маніпулятивний контент, що може впливати на національну безпеку, використовуючи методи верифікації та фактчекінгу. Забезпечено дисципліною шляхом детального опрацювання інструментарію розвідки відкритих джерел та аналізу інформаційних потоків, що формує у здобувачів стійкі навички виявлення цілеспрямованих дезінформаційних кампаній, критичної оцінки достовірності даних та ефективної протидії інформаційно-психологічним операціям супротивника в умовах гібридних загроз.

ПРН18. Демонструвати уміння виявляти та вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері національної безпеки, використовувати аналітичний інструментарій, критичне мислення для формування принципово нових ідей та адаптації до нових безпекових викликів та ситуацій. Забезпечено дисципліною, оскільки специфіка розвідувальної діяльності вимагає від фахівця здатності працювати в умовах невизначеності та дефіциту часу, застосовуючи передовий аналітичний інструментарій для розв'язання нетипових безпекових завдань, генерування інноваційних підходів до нейтралізації загроз та швидкої адаптації до динамічних змін оперативної обстановки.

ПРН23. Сприяти захисту економічних інтересів держави в межах своєї компетенції шляхом ідентифікації потенційних загроз, уразливостей та дестабілізаційних чинників економічній безпеці держави, моніторингу підозрілих фінансових операцій, а також розроблення обґрунтованих пропозицій щодо їх нейтралізації та вдосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки. Забезпечено дисципліною через розкриття контррозвідувальних аспектів захисту національної економіки, де здобувачі вивчають механізми виявлення ознак економічного шпигунства, протидії диверсіям на об'єктах критичної інфраструктури та моніторингу транснаціональних фінансових загроз, що дозволяє їм аргументовано розробляти пропозиції для зміцнення економічної стійкості держави.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ТА КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Сутність, мета та завдання розвідувальної діяльності в системі національної безпеки

Тема спрямована на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про історичний розвиток, концептуальні основи та ключові завдання розвідувальної діяльності як невіддільної складової системи забезпечення державної безпеки. У процесі опанування теми здобувачі засвоюють базові підходи до розуміння розвідки як інструменту підтримки стратегічних управлінських рішень, оцінки зовнішніх викликів та своєчасного прогнозування загроз національним інтересам.

Тема 2. Концептуальні основи контррозвідувальної діяльності та її роль у захисті державного суверенітету

Вивчення цієї теми покликане забезпечити здобувачів знаннями про природу контррозвідувального захисту, його превентивну функцію та специфіку нейтралізації розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб. Тема формує здатність коректно використовувати категорії теорії контррозвідки для опису безпекового середовища, розуміти логіку виявлення внутрішніх вразливостей та усвідомлювати стратегічне значення підтримки надійного контррозвідувального режиму.

Тема 3. Нормативно-правове регулювання розвідувальних та контррозвідувальних органів України

Тема спрямована на формування розуміння того, що спеціальна діяльність має здійснюватися виключно у суворих правових межах із беззаперечним дотриманням принципів законності, пропорційності та поваги до прав людини. Вивчення теми забезпечує усвідомлення ролі профільного законодавства у легітимації безпекових заходів, чіткому визначенні повноважень суб'єктів спеціальної діяльності та встановленні надійних гарантій від зловживань владою.

Тема 4. Інституційна архітектура розвідувального співтовариства та суб'єктів контррозвідки

Тема спрямована на засвоєння здобувачами уявлення про систему спеціальних державних органів, їх організаційну побудову, розмежування компетенцій та механізми міжвідомчої взаємодії. Опанування теми розвиває здатність аналізувати організаційні моделі координації зусиль розвідувальних та контррозвідувальних структур для забезпечення синергії у протидії комплексним загрозам під час звичайних умов та у кризових ситуаціях.

Тема 5. Демократичний цивільний контроль та підзвітність у сфері спеціальної діяльності

Тема формує у здобувачів глибоке розуміння необхідності забезпечення прозорості та належного контролю за функціонуванням спеціальних служб з боку суспільства та уповноважених державних інституцій. Вивчення теми спрямоване на засвоєння механізмів парламентського, президентського, судового та громадського контролю, що гарантують дотримання демократичних стандартів та узгодження спеціальних заходів із законними інтересами суспільства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ТА МЕТОДИ ДОБУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Тема 6. Розвідувальний цикл: від планування до реалізації матеріалів

Тема дає можливість засвоїти класичну модель розвідувального циклу, фундаментально зрозуміти етапи визначення інформаційних потреб, збору даних, їх обробки, критичного аналізу та доведення готової розвідувальної продукції до споживачів. Вивчення теми спрямоване на розвиток здатності системно мислити, зрозуміти логіку безперервного функціонування інформаційного механізму та оцінювати ефективність кожного етапу підготовки управлінських рішень.

Тема 7. Агентурна розвідка та робота з людськими джерелами інформації

Тема спрямована на формування уявлення про специфіку добування інформації через людські джерела, психологічні аспекти вербувальної роботи, мотиви співробітництва та принципи забезпечення абсолютної безпеки агентурного апарату. Опанування теми дає здобувачам можливість усвідомити складність та підвищені ризики оперативної роботи, а також незамінне значення людського фактору навіть у сучасному високотехнологічному світі.

Тема 8. Розвідка на основі відкритих джерел інформації у сучасному безпековому середовищі

Тема спрямована на засвоєння здобувачами базових знань про методологію легального збору та аналізу інформації з публічно доступних реєстрів, засобів масової інформації, соціальних мереж та інших відкритих масивів даних. Вивчення

теми формує уявлення про інструментарій верифікації фактів, виявлення дезінформаційних вкидів та використання відкритих даних для завчасного прогнозування безпекових криз.

Тема 9. Технічні види розвідки: радіоелектронна, видова та проникнення в інформаційні системи

Тема дає можливість зрозуміти вирішальне значення сучасних технологій у процесі добування розвідувальної інформації, специфіку перехоплення комунікацій, космічного спостереження та дослідження комп'ютерних мереж супротивника. Вивчення теми спрямоване на формування здатності оцінювати технологічний потенціал спеціальних органів та розуміти виклики, пов'язані із захистом власних урядових та військових комунікацій.

Тема 10. Аналітична робота в розвідці та контррозвідці: методи оцінки та прогнозування

Тема спрямована на формування цілісного бачення ролі аналітика у спеціальних службах, методів структурування розрізної інформації, перевірки оперативних гіпотез та підготовки ґрунтовних прогностичних документів. Опанування теми дозволяє здобувачам зрозуміти складні процеси трансформації первинних даних у достовірне розвідувальне знання, здатне безпосередньо впливати на ухвалення стратегічних рішень керівництвом держави.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ПРОТИДІЯ СУЧАСНИМ ЗАГРОЗАМ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА

Тема 11. Контррозвідувальні заходи: виявлення, попередження та припинення розвідувально-підривної діяльності

Тема допомагає сформуванню у здобувачів теоретичні знання щодо організації контррозвідувального пошуку, методів ідентифікації кадрових співробітників та агентури іноземних спецслужб, а також тактики проведення оперативних і слідчих дій. Вивчення теми спрямоване на розвиток системного підходу до нейтралізації загроз державному суверенітету на ранніх стадіях їх виникнення та мінімізації шкоди від ворожого втручання.

Тема 12. Контррозвідувальний захист економічного потенціалу та критичної інфраструктури

Тема дає можливість засвоїти механізми виявлення ознак економічного шпигунства, протидії диверсійним актам та забезпечення надійності безперервного функціонування стратегічно важливих підприємств. Вивчення теми спрямоване на розуміння того, як спеціальні органи взаємодіють з іншими державними інституціями та приватним сектором для виявлення вразливостей національної економіки та захисту життєво важливих об'єктів.

Тема 13. Інформаційна безпека та контррозвідувальний захист у кіберпросторі

Тема спрямована на формування уявлення про специфіку протидії інформаційно-психологічним операціям супротивника, захист державних інформаційних ресурсів та нейтралізацію цілеспрямованих кібернетичних атак на інфраструктуру держави. Вивчення теми дозволяє здобувачам глибоко усвідомити роль контррозвідки у забезпеченні інформаційного суверенітету та посиленні загальної стійкості держави до комплексних гібридних впливів.

Тема 14. Спеціальні операції та активні заходи: межі застосування та оцінка ризиків

Тема спрямована на формування у здобувачів розуміння природи наступальних дій спеціальних служб, методів дезінформації, психологічного тиску та інших прихованих форм нетрадиційного впливу на супротивника. Вивчення теми забезпечує усвідомлення виняткової складності планування таких операцій, необхідності всебічного аналізу потенційних політичних наслідків та суворого дотримання інтересів національної безпеки.

Тема 15. Професійна етика, психологічна стійкість та кадрова безпека співробітників спеціальних служб

Тема спрямована на систематизацію знань щодо морально-етичних стандартів діяльності фахівця розвідки та контррозвідки, проблем внутрішньої безпеки інституцій, запобігання зраді та протидії корупційним ризикам. Вивчення теми допомагає здобувачам усвідомити фундаментальне значення особистої доброчесності, психологічної готовності до роботи в умовах моральних дилем та надійності персоналу як запоруки дієздатності всієї безпекової системи.

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять з елементами презентацій Microsoft PowerPoint. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

4. Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність» є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено **індивідуальні завдання.**

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxlbj>
2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfyee>

5-й семестр.

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Заг.сума балів
Робота на сем.занятті	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Сам.робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Всього										45

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за екзамен	Загальна сума
	36	9	15	40	100

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях по кожній з тем.*

Критерії оцінювання:

правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 3 балів;

відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 1 бал.

(враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей).

Робота на семінарському занятті оцінюється у **4 бали**.

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **36 балів**.

Зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	<p>Тема 1. Сутність, мета та завдання розвідувальної діяльності в системі національної безпеки</p> <p>Завдання:</p> <p>Проаналізувати базові підходи до визначення розвідувальної діяльності та пояснити її нерозривний зв'язок із забезпеченням національних інтересів держави.</p> <p>Скласти схему трансформації інформаційних потреб керівництва держави у конкретні розвідувальні завдання.</p> <p>Розглянути історичні приклади впливу розвідувальної інформації на ухвалення стратегічних військово-політичних рішень.</p> <p>Результат:</p> <p>Здобувачі зможуть систематизувати уявлення про сутність розвідки та її ключові орієнтири у структурі державного управління.</p> <p>Вміння розмежовувати об'єкти розвідувального інтересу та інтерпретувати зовнішні загрози.</p> <p>Формування навичок узагальнення теоретичних знань і коректного використання базових понять спеціальної діяльності.</p> <p>Дискусія:</p> <p>Обговорити межі допустимого втручання розвідки у справи інших суверенних держав з огляду на міжнародне право.</p>

Порівняти підходи до розуміння розвідки як інструменту попередження війни та інструменту ведення війни.

Розглянути ситуації морального вибору під час здобування критично важливої інформації.

Тема 2. Концептуальні основи контррозвідувальної діяльності та її роль у захисті державного суверенітету

Завдання:

Визначити структуру контррозвідувального захисту та охарактеризувати його превентивну і репресивну складові.

Скласти таблицю співвідношення між формами розвідувально-підривної діяльності супротивника та відповідними контррозвідувальними заходами.

Проаналізувати роль недержавних суб'єктів у сприянні контррозвідувальному режиму держави.

Результат:

Здобувачі зможуть використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії контррозвідки.

Вміння визначати об'єкти контррозвідувального захисту та пов'язувати їх із напрямками потенційних загроз.

Формування здатності до системного бачення архітектури внутрішньої безпеки держави.

Дискусія:

Обговорити співвідношення між жорстким контррозвідувальним режимом та забезпеченням демократичних свобод громадян.

Порівняти контррозвідувальну та правоохоронну діяльність через призму кінцевої мети та методів роботи.

Розглянути випадки витоку інформації та оцінити ризики інституційної недбалості.

Тема 3. Нормативно-правове регулювання розвідувальних та контррозвідувальних органів України

Завдання:

Проаналізувати профільне законодавство, що регламентує функціонування спеціальних служб України.

Скласти схему ієрархії нормативно-правових актів у сфері національної безпеки та оборони щодо спеціальної діяльності.

Розглянути приклад оперативного заходу та оцінити його відповідність критеріям законності і пропорційності.

Результат:

Здобувачі зможуть обґрунтовувати необхідність суворих правових меж у діяльності спеціальних органів.

Вміння оцінювати рішення керівників оперативних підрозділів через критерії поваги до конституційних прав громадян.

Формування навичок правового аналізу типових ситуацій під час проведення негласних заходів.

Дискусія:

Обговорити межі допустимого обмеження прав громадян під час проведення контррозвідувальних заходів у період воєнного стану.

Порівняти українське законодавство у сфері розвідки зі стандартами держав Євроатлантичного простору.

Розглянути конфлікти між оперативною доцільністю та суворою правовою процедурою.

Тема 4. Інституційна архітектура розвідувального співтовариства та суб'єктів контррозвідки

Завдання:

Проаналізувати організаційну побудову розвідувального співтовариства України та логіку його координації.

Скласти схему міжвідомчої взаємодії спеціальних служб у випадку комплексної гібридної загрози.

Розглянути кейс дублювання функцій між різними суб'єктами сектору безпеки та визначити його негативні наслідки.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати роль і унікальні функції кожного розвідувального органу.

Вміння аналізувати механізми координації, розподілу відповідальності та інформаційного обміну.

Формування навичок опису інституційного механізму ухвалення державних рішень.

Дискусія:

Обговорити переваги та недоліки створення єдиної централізованої національної розвідки порівняно з децентралізованою моделлю.

Порівняти компетенції військової та зовнішньої політичної розвідки.

Розглянути проблему міжвідомчої конкуренції та шляхи її перетворення на конструктивну синергію.

Тема 5. Демократичний цивільний контроль та підзвітність у сфері спеціальної діяльності

Завдання:

Визначити ключові інструменти демократичного контролю за діяльністю спеціальних служб.

Скласти схему розподілу контрольних повноважень між парламентом, президентом та судовою гілкою влади.

Проаналізувати кейс публічного скандалу, пов'язаного зі спеціальними службами, та запропонувати шляхи відновлення суспільної довіри.

Результат:

Здобувачі зможуть класифікувати види контролю та пояснювати їх значення для демократичної держави.

Вміння аргументувати необхідність прозорості у межах, що не шкодять державній таємниці.

Формування навичок оцінювання балансу між секретністю та підзвітністю.

Дискусія:

Обговорити, де проходить межа між виправданою державною таємницею та спробою приховати зловживання посадовців.

Порівняти ефективність парламентського комітету та інституту незалежного омбудсмена у сфері безпеки.

Розглянути ризики надмірної політизації контролю над розвідувальними органами.

Тема 6. Розвідувальний цикл: від планування до реалізації матеріалів

Завдання:

Визначити типові етапи розвідувального циклу та пояснити їх взаємозалежність.

Скласти схему проходження розвідувальної інформації від джерела до кінцевого споживача.

Розглянути гіпотетичний сценарій виникнення нової загрози та розробити базовий план збору інформації.

Результат:

Здобувачі зможуть аналізувати процес вироблення розвідувальної продукції.

Вміння застосовувати базову логіку планування оперативних заходів відповідно до інформаційних потреб держави.

Формування навичок ідентифікації розривів у розвідувальному циклі.

Дискусія:

Обговорити проблему ігнорування достовірних розвідувальних даних вищим політичним керівництвом.

Порівняти швидкість проходження розвідувального циклу в мирний час та під час збройного конфлікту.

Розглянути ситуації, коли споживач вимагає інформацію, що виходить за межі можливостей розвідки.

Тема 7. Агентурна розвідка та робота з людськими джерелами інформації

Завдання:

Визначити місце агентурної розвідки у сучасній системі добування інформації.

Скласти схему життєвого циклу роботи з конфіденційним джерелом від пошуку до припинення співробітництва.

Проаналізувати мотиваційні чинники, що спонукають особу до таємної співпраці.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати специфіку та незамінність агентурного методу добування інформації.

Вміння розрізняти ідеологічні, матеріальні та психологічні мотиви залучення до співробітництва.

Формування навичок системного аналізу ризиків провалу джерел інформації.

Дискусія:

Обговорити етичні аспекти вербувальної роботи та використання вразливостей людини.

Порівняти надійність інформації, отриманої від ідеологічно вмотивованого джерела, та джерела, що працює за винагороду.

Розглянути проблему подвійних агентів та методи перевірки достовірності агентурних повідомлень.

Тема 8. Розвідка на основі відкритих джерел інформації у сучасному безпековому середовищі

Завдання:

Визначити роль відкритих джерел інформації для підготовки аналітичних матеріалів.

Скласти схему верифікації фактів та виявлення ознак маніпулятивного контенту.

Проаналізувати публічний інформаційний простір щодо конкретної події та скласти інформаційну довідку.

Результат:

Здобувачі зможуть використовувати базові методи пошуку та узагальнення відкритих даних.

Вміння критично оцінювати джерела інформації та відсіювати цілеспрямовану дезінформацію.

Формування навичок підготовки структурованих аналітичних звітів без використання секретних методів.

Дискусія:

Обговорити конкуренцію між традиційними секретними методами розвідки та аналізом відкритих даних.

Порівняти підходи до використання соціальних мереж як джерела інформації та як інструменту впливу.

Розглянути ризики розкриття власної розвідувальної зацікавленості під час моніторингу відкритих баз даних.

Тема 9. Технічні види розвідки: радіоелектронна, видова та проникнення в інформаційні системи

Завдання:

Визначити можливості сучасних технічних засобів добування інформації та їх вплив на оперативну обстановку.

Скласти схему інтеграції даних, отриманих з різних технічних каналів

радіоелектронного чи оптичного спостереження.

Розглянути приклад технічного проникнення в комп'ютерну мережу та окреслити наслідки для національної безпеки.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати технологічну складову сучасного протиборства спеціальних служб.

Вміння визначати вразливості власних комунікацій до технічної розвідки супротивника.

Формування навичок комплексної оцінки інформації, добутої технічним шляхом.

Дискусія:

Обговорити зміщення акцентів від агентурної розвідки до кіберрозвідки у двадцять першому столітті.

Порівняти правові режими негласного зняття інформації з каналів зв'язку у різних демократичних країнах.

Розглянути проблему захисту персональних даних громадян під час проведення масового радіоелектронного моніторингу.

Тема 10. Аналітична робота в розвідці та контррозвідці: методи оцінки та прогнозування

Завдання:

Охарактеризувати роль аналітика у процесі трансформації сирих даних у розвідувальне знання.

Скласти матрицю перевірки конкуруючих гіпотез на основі наданого масиву суперечливої інформації.

Проаналізувати причини відомих історичних провалів розвідувальної аналітики.

Результат:

Здобувачі зможуть застосовувати базові методики структурування аналітичної роботи.

Вміння виявляти когнітивні упередження, що впливають на об'єктивність оцінки ризиків.

Формування навичок підготовки коротких та змістовних прогностичних документів для керівництва.

Дискусія:

Обговорити феномен мислення за шаблоном та його згубний вплив на прогнозування криз.

Порівняти роль штучного інтелекту та людського розуму у сучасній розвідувальній аналітиці.

Розглянути ситуації, коли аналітичні висновки суперечать політичним очікуванням керівництва держави.

Тема 11. Контррозвідувальні заходи: виявлення, попередження та припинення розвідувально-підривної діяльності

Завдання:

Навчитися визначати ознаки розвідувальної зацікавленості іноземних спеціальних служб до об'єктів держави.

Скласти схему проведення контррозвідувального пошуку в середовищі з підвищеним ризиком.

Проаналізувати обраний кейс викриття агентурної мережі та визначити алгоритм дій оперативних підрозділів.

Результат:

Здобувачі зможуть здійснювати базове планування контррозвідувальних заходів.

Вміння аргументовано обирати методи локалізації та нейтралізації розвідувально-підривної діяльності.

Формування навичок документування протиправної діяльності на шкоду державній безпеці.

Дискусія:

Обговорити стратегію оперативної гри з супротивником проти негайного затримання викритого агента.

Порівняти профілактичні бесіди та кримінальне переслідування як інструменти контррозвідки.

Розглянути ситуації, коли розголос у засобах масової інформації шкодить контррозвідувальній операції.

Тема 12. Контррозвідувальний захист економічного потенціалу та критичної інфраструктури

Завдання:

Визначити типові загрози економічній стабільності та об'єктам критичної інфраструктури з боку іноземних спецслужб.

Скласти схему виявлення ознак підготовки диверсії на енергетичному або транспортному об'єкті.

Проаналізувати кейс економічного шпигунства та запропонувати управлінські рішення для захисту комерційної таємниці.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати роль контррозвідки у забезпеченні життєздатності економіки.

Вміння визначати інструменти профілактики загроз на підприємствах стратегічного значення.

Формування навичок взаємодії з керівниками об'єктів критичної інфраструктури.

Дискусія:

Обговорити межі втручання органів безпеки у господарську діяльність приватних стратегічних підприємств.

Порівняти захист державних секретів та захист інтелектуальної власності приватних корпорацій.

Розглянути ризики залучення іноземних інвестицій у критичні галузі економіки.

Тема 13. Інформаційна безпека та контррозвідувальний захист у кіберпросторі

Завдання:

Охарактеризувати кіберпростір як нове середовище протиборства розвідувальних служб.

Скласти алгоритм первинного реагування на цілеспрямовану кібератаку проти державної інформаційної системи.

Розглянути кейс проведення інформаційно-психологічної спецоперації супротивником та визначити контрзаходи.

Результат:

Здобувачі зможуть пояснювати специфіку гібридних загроз в інформаційному середовищі.

Вміння визначати вразливості державних реєстрів та систем управління.

Формування навичок інтеграції кіберзахисту в загальну систему контррозвідувальних заходів.

Дискусія:

Обговорити складність атрибуції кібератак та доведення причетності іноземної держави.

Порівняти пасивний кіберзахист та активні дії у відповідь у комп'ютерних мережах супротивника.

Розглянути проблему використання соціальних мереж для масового збору розвідувальної інформації.

Тема 14. Спеціальні операції та активні заходи: межі застосування та оцінка ризиків

Завдання:

	<p>Визначити зміст поняття активних заходів та їх місце в арсеналі спеціальних служб. Скласти матрицю ризиків при плануванні спеціальної операції на території супротивника.</p> <p>Розглянути історичний приклад успішної та провальної спеціальної операції, оцінивши їх наслідки.</p> <p>Результат: Здобувачі зможуть аргументувати доцільність або недоцільність проведення ризикованих активних заходів.</p> <p>Вміння оцінювати політичні, репутаційні та оперативні наслідки наступальних дій.</p> <p>Формування навичок мислення категоріями асиметричної протидії.</p> <p>Дискусія: Обговорити політичні наслідки провалу таємних операцій за кордоном.</p> <p>Порівняти ефективність дипломатичних зусиль та активних заходів розвідки у вирішенні кризових ситуацій.</p> <p>Розглянути моральні та правові дилеми застосування летальної сили під час спеціальних операцій.</p> <p>Тема 15. Професійна етика, психологічна стійкість та кадрова безпека співробітників спеціальних служб</p> <p>Завдання: Визначити ключові етичні принципи діяльності оперативного співробітника та аналітика.</p> <p>Скласти алгоритм проведення перевірки кандидата на службу для унеможливлення інфільтрації агентури супротивника.</p> <p>Проаналізувати ситуацію конфлікту інтересів та запропонувати обґрунтований варіант поведінки офіцера.</p> <p>Результат: Здобувачі зможуть інтегрувати знання про кадрову безпеку у загальну архітектуру контррозвідки.</p> <p>Вміння виявляти психологічні вразливості персоналу та організовувати профілактичну роботу.</p> <p>Формування готовності до дотримання високих стандартів доброчесності в умовах оперативної діяльності.</p> <p>Дискусія: Обговорити проблему професійної деформації співробітників спеціальних підрозділів.</p> <p>Порівняти поліграф та традиційні методи перевірки під час забезпечення внутрішньої безпеки інституції.</p> <p>Розглянути, як формується культура абсолютної нетерпимості до зради у таємних організаціях.</p>
	Усього за навчальною дисципліною

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до 19 тем.

Критерії оцінювання:

Змістовність, відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – 1 бал.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – 19 балів.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача (СРЗ)

№	Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти	Форми
---	---	-------

п/п		контролю СРЗ
1	<p>Тема 1. Сутність, мета та завдання розвідувальної діяльності в системі національної безпеки</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати еволюцію розвідувальної діяльності в умовах глобалізації та скласти порівняльну таблицю ключових етапів розвитку методів розвідки.</p> <p>Підготувати короткий огляд ролі розвідувальної інформації у формуванні сучасної державної політики та стратегічному прогнозуванні загроз.</p>	Презентація результатів
2	<p>Тема 2. Концептуальні основи контррозвідувальної діяльності та її роль у захисті державного суверенітету</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Систематизувати ключові форми розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб та скласти структурну схему контррозвідувальних заходів у відповідь на виявлені загрози.</p> <p>Підготувати короткий аналітичний висновок щодо значення превентивної функції контррозвідки для захисту державного суверенітету.</p>	Презентація результатів
3	<p>Тема 3. Нормативно-правове регулювання розвідувальних та контррозвідувальних органів України</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати базові принципи правового забезпечення спеціальної діяльності та скласти таблицю: принцип — зміст — механізми забезпечення законності.</p> <p>Розглянути приклад обмеження прав особи під час негласних заходів та підготувати висновок щодо дотримання критерію пропорційності та наявності судового контролю.</p>	Презентація результатів
4	<p>Тема 4. Інституційна архітектура розвідувального співтовариства та суб'єктів контррозвідки</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати інституційну архітектуру розвідувального співтовариства України та скласти схему взаємодії ключових суб'єктів контррозвідки та розвідки.</p> <p>Підготувати короткий огляд функцій кожного відомства та запропонувати обґрунтовані шляхи вдосконалення міжвідомчої координації.</p>	Презентація результатів
5	<p>Тема 5. Демократичний цивільний контроль та підзвітність у сфері спеціальної діяльності</p>	Презентація результатів

	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити моделі демократичного цивільного контролю за спеціальними службами та скласти таблицю: вид контролю — суб'єкт — повноваження — межі втручання.</p> <p>Підготувати короткий аналітичний огляд ролі парламентського контролю у запобіганні зловживанням посадовим становищем в органах безпеки.</p>	
6	<p>Тема 6. Розвідувальний цикл: від планування до реалізації матеріалів</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти детальну схему розвідувального циклу: визначення потреб — збір — обробка — аналіз — поширення розвідувальної продукції.</p> <p>Підготувати короткий огляд можливих інформаційних розривів на кожному етапі циклу та пояснити їх вплив на якість і своєчасність управлінських рішень.</p>	Презентація результатів
7	<p>Тема 7. Агентурна розвідка та робота з людськими джерелами інформації</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати психологічні мотиви залучення осіб до конфіденційного співробітництва та скласти таблицю: мотив співпраці — переваги — ризики провалу.</p> <p>Підготувати короткий опис життєвого циклу роботи з джерелом інформації від процесу вивчення кандидата до припинення контактів.</p>	Презентація результатів
8	<p>Тема 8. Розвідка на основі відкритих джерел інформації у сучасному безпековому середовищі</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити типові інструменти розвідки на основі відкритих джерел та скласти таблицю: тип відкритого джерела — методика збору — способи верифікації інформації.</p> <p>Підготувати короткий аналітичний огляд ролі моніторингу відкритих даних у викритті інформаційно-психологічних операцій та дезінформаційних кампаній.</p>	Презентація результатів
9	<p>Тема 9. Технічні види розвідки: радіоелектронна, видова та проникнення в інформаційні системи</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти класифікацію технічних видів розвідки та подати у вигляді схеми: вид розвідки — застосовувані технології — цільова інформація.</p>	Презентація результатів

	Підготувати короткий огляд вразливостей урядових комунікаційних систем до технічного проникнення та радіоелектронного перехоплення супротивником.	
10	<p>Тема 10. Аналітична робота в розвідці та контррозвідці: методи оцінки та прогнозування</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати основні методи структурування аналітичної роботи у спеціальних службах та скласти матрицю перевірки конкуруючих гіпотез для умовної безпекової ситуації.</p> <p>Підготувати короткий висновок щодо способів подолання когнітивних упереджень аналітика під час обробки суперечливих масивів даних.</p>	Презентація результатів
11	<p>Тема 11. Контррозвідувальні заходи: виявлення, попередження та припинення розвідувально-підривної діяльності</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити основні етапи контррозвідувального пошуку та скласти схему: виявлення розвідувальних ознак — оперативна розробка — припинення протиправної діяльності.</p> <p>Підготувати короткий огляд тактики ведення оперативної гри з іноземною спеціальною службою та її кінцевої мети.</p>	Презентація результатів
12	<p>Тема 12. Контррозвідувальний захист економічного потенціалу та критичної інфраструктури</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти класифікацію загроз економічній стабільності держави та подати у вигляді таблиці: об'єкт критичної інфраструктури — вразливість — контррозвідувальний захід.</p> <p>Підготувати короткий аналітичний огляд методів економічного шпигунства та шляхів мінімізації наслідків промислового саботажу.</p>	Презентація результатів
13	<p>Тема 13. Інформаційна безпека та контррозвідувальний захист у кіберпросторі</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити специфіку кібернетичного шпигунства та скласти схему: джерело кіберзагрози — канал впливу — наслідки для національної безпеки.</p> <p>Підготувати короткий огляд ролі підрозділів контррозвідки у забезпеченні інформаційного суверенітету та нейтралізації цілеспрямованих кібератак.</p>	Презентація результатів
14	<p>Тема 14. Спеціальні операції та активні заходи: межі застосування та оцінка ризиків</p>	Презентація результатів

	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Проаналізувати сутність активних заходів у діяльності спеціальних служб та скласти таблицю: вид заходу — оперативна мета — можливі політичні ризики.</p> <p>Підготувати короткий аналітичний огляд етичних і правових меж застосування наступальних методів впливу на супротивника.</p>	
15	<p>Тема 15. Професійна етика, психологічна стійкість та кадрова безпека співробітників спеціальних служб</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Визначити ключові кадрові ризики в органах розвідки та скласти схему: фактор ризику — превентивні заходи внутрішньої безпеки — алгоритм реагування.</p> <p>Підготувати короткий висновок щодо фундаментального значення професійної етики, психологічної стійкості та добросовісності для співробітників спеціальних служб.</p>	Презентація результатів

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою;

написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

обґрунтування вибраної теми;

опрацювання відповідної літератури;

наявність авторського розділу;

наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2 см, лїве – 3 см, правє – 1 см.).

Слїд мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття сутї питань, а не кїлькїсть сторїнок.

Теми рефератїв

Теми рефератїв:

- 1 Еволюція розвїдувальної дїяльностї в системї забезпечення нацїональної безпеки держави
- 2 Концептуальнї засади контррозвїдувального захисту державного суверенїтету
- 3 Нормативно-правове регулювання дїяльностї розвїдувальних органїв у демократичному суспїльствї
- 4 Інституцїйна архїтектура розвїдувального спївтоварїства: порївняльнїй аналіз нацїональних та зарубїжних моделей
- 5 Демократичнїй цивїльнїй контроль за спецїальними службами: правовї механїзми та межї застосування
- 6 Парламентський контроль над розвїдувальними органами як інструмент запобїгання зловживанням владою
- 7 Розвїдувальнїй цикл: теоретичнї підходи та практична реалїзацїя в сучасних умовах
- 8 Інформацїйно-аналїтичне забезпечення управлїнських рїшень у сферї нацїональної безпеки
- 9 Агентурна розвїдка: психологїчні аспекти та мотивацїя залучення до конфїденцїйного спївробїтництва
- 10 Роль людського фактору в добуванні стратегїчно важливої інформацїї
- 11 Розвїдка на основї вїдкритих джерел інформацїї: методологїя збору та верифїкацїї даних
- 12 Вплив глобалїзацїї інформацїйного простору на ефективнїсть розвїдувальної дїяльностї
- 13 Технїчні види розвїдки: сучаснїй стан, технологїчні виклики та перспективи розвитку
- 14 Радїоелектронна розвїдка в системї протїборства спецїальних служб
- 15 Інформацїйнї системи та бази даних в аналітичнїй роботї розвїдувальних органїв
- 16 Методи прогнозування загроз нацїональнїй безпецї на основї розвїдувальної інформацїї
- 17 Проблема когнїтивних упереджень в аналітичнїй роботї спецїальних служб
- 18 Стратегїчна розвїдка як інструмент формування зовнїшньополїтичного курсу держави
- 19 Органїзацїя контррозвїдувального пошуку: тактика виявлення та попередження загроз
- 20 Механїзми припинення розвїдувально-пїдривної дїяльностї іноземних спецїальних служб
- 21 Контррозвїдувальнїй режим: сутнїсть, правовї пїдстави та органїзацїйнї заходи

- 22 Контррозвідувальний захист національної економіки: виявлення та нейтралізація загроз
- 23 Економічне шпигунство як загроза національним інтересам: методи протидії
- 24 Захист об'єктів критичної інфраструктури від диверсійної та розвідувальної діяльності
- 25 Інформаційна безпека держави та контррозвідувальний захист у кіберпросторі
- 26 Кібершпигунство: специфіка виявлення, атрибуція атак та механізми нейтралізації
- 27 Протидія інформаційно-психологічним операціям супротивника в умовах гібридних загроз
- 28 Використання соціальних мереж як інструменту добування розвідувальної інформації та контррозвідувального захисту
- 29 Активні заходи спеціальних служб: політичні, правові та етичні аспекти застосування
- 30 Спеціальні операції за межами державного кордону: ризики та міжнародно-правові наслідки
- 31 Психологічні аспекти вербувальної роботи: етичні дилеми та межі допустимого впливу
- 32 Професійна етика співробітника спеціальної служби у правовій демократичній державі
- 33 Кадрова безпека розвідувальних органів: механізми перевірки та запобігання інфільтрації супротивника
- 34 Внутрішня безпека спеціальних служб як запорука ефективного контррозвідувального захисту
- 35 Феномен державної зради серед співробітників спеціальних служб: причини та превентивні заходи
- 36 Забезпечення режиму секретності та охорони державної таємниці в органах державної влади
- 37 Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність у період воєнного стану: правові та організаційні особливості
- 38 Гібридні загрози сучасності та зміна парадигми функціонування розвідувальних органів
- 39 Роль військової розвідки у забезпеченні обороноздатності та територіальної цілісності держави
- 40 Міжнародне співробітництво розвідувальних служб: обмін інформацією та спільні операції
- 41 Розвідувальна діяльність недержавних суб'єктів: приватні розвідувальні компанії та корпоративна розвідка
- 42 Протидія транснаціональній організованій злочинності інструментами розвідувальної діяльності
- 43 Антитерористична складова у діяльності спеціальних розвідувальних та контррозвідувальних органів
- 44 Роль фінансової розвідки у виявленні джерел фінансування розвідувально-підривної діяльності

- 45 Дипломатичне прикриття розвідувальної діяльності: міжнародний досвід та правові колізії
- 46 Контррозвідувальний захист дипломатичних представництв держави за кордоном
- 47 Технології штучного інтелекту в аналітичній роботі спеціальних служб: переваги та ризики
- 48 Роль дезінформації у забезпеченні прикриття спеціальних операцій
- 49 Історичний досвід становлення розвідувальних органів України та його вплив на сучасну діяльність
- 50 Суспільна довіра до спеціальних служб: механізми формування та управління репутаційними кризами.

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність».

здійснюється у формі тестового завдання.

Тестові завдання стосуються термінології, функцій, принципів та особливостей адміністративного судочинства.

Запитання формулюються з урахуванням принципів:

Лаконічність: чіткі та стислі формулювання.

Завершеність: відповіді охоплюють всі аспекти запитання.

Гомогенність: правильні та неправильні варіанти відповіді логічно та граматично подібні.

Вибірковість: питання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Завдання передбачають вибір одного правильного варіанта з трьох запропонованих.

Кожне тестове завдання оцінюється в **1 бал**. (1 бал – відповідь правильна; 0 балів – відповідь неправильна).

Загальна максимальна можлива кількість балів за модульну контрольну роботу - 15 балів.

Час на виконання.

На виконання всього контрольного завдання відводиться **30 хвилин**.

Мінімальний поріг.

Для успішного складання модульного контролю здобувач повинен набрати не менше 10 балів (60% від максимальної кількості).

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Бали	Процент виконання	Результат
14-15	-100%	Зараховано
13	83-90%	
12	76-82%	
11	60-75%	

10	60-67%	
0-9	< 60%	Не зараховано

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ ВНЗ МАУП» <https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf>

Орієнтовний перелік питань для комплексного контролю:

- 1 Розкрийте сутність, мету та ключові завдання розвідувальної діяльності в системі забезпечення національної безпеки.
- 2 Охарактеризуйте місце розвідки в механізмі прийняття стратегічних державних рішень.
- 3 Поясніть принципи взаємозв'язку між розвідувальною діяльністю та захистом національних інтересів держави.

- 4 Проаналізуйте історичну еволюцію методів розвідувальної діяльності та їх адаптацію до сучасних викликів.
- 5 Обґрунтуйте роль розвідувальної інформації у стратегічному прогнозуванні зовнішніх загроз.
- 6 Визначте об'єкти розвідувального інтересу та критерії їх пріоритетності для держави.
- 7 Розкрийте концептуальні основи контррозвідувальної діяльності та її функції у захисті державного суверенітету.
- 8 Охарактеризуйте сутність превентивної та репресивної складових контррозвідувального захисту.
- 9 Визначте основні форми розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб.
- 10 Поясніть специфіку контррозвідувального режиму та організаційні заходи щодо його підтримання.
- 11 Розкрийте роль недержавних суб'єктів у сприянні контррозвідувальному захисту держави.
- 12 Проаналізуйте співвідношення між контррозвідувальною та правоохоронною діяльністю.
- 13 Охарактеризуйте нормативно-правове регулювання діяльності розвідувальних та контррозвідувальних органів України.
- 14 Поясніть механізми забезпечення законності та пропорційності під час проведення негласних заходів.
- 15 Розкрийте правові підстави та порядок обмеження конституційних прав громадян в інтересах національної безпеки.
- 16 Проаналізуйте ієрархію нормативно-правових актів, що регламентують функціонування розвідувального співтовариства.
- 17 Обґрунтуйте необхідність дотримання стандартів захисту прав людини у діяльності спеціальних служб.
- 18 Визначте правові гарантії захисту співробітників розвідувальних органів та осіб, залучених до конфіденційного співробітництва.
- 19 Розкрийте інституційну архітектуру розвідувального співтовариства України.
- 20 Охарактеризуйте розмежування компетенцій між суб'єктами розвідувальної та контррозвідувальної діяльності.
- 21 Поясніть механізми міжвідомчої координації та інформаційного обміну в розвідувальному співтоваристві.
- 22 Проаналізуйте проблеми інституційної конкуренції між спеціальними службами та шляхи їх подолання.
- 23 Охарактеризуйте роль Ради національної безпеки і оборони України у координації діяльності розвідувальних органів.
- 24 Поясніть специфіку взаємодії військової розвідки з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони.
- 25 Розкрийте сутність та значення демократичного цивільного контролю за діяльністю спеціальних служб.
- 26 Охарактеризуйте форми та методи парламентського контролю над розвідувальними органами.

- 27 Поясніть механізми президентського та урядового контролю у сфері спеціальної діяльності.
- 28 Визначте роль судової гілки влади у забезпеченні законності контррозвідувальних заходів.
- 29 Проаналізуйте межі застосування громадського контролю з огляду на вимоги режиму секретності.
- 30 Обґрунтуйте значення підзвітності спеціальних служб для формування суспільної довіри до державних інституцій.
- 31 Розкрийте зміст поняття розвідувального циклу та охарактеризуйте його основні етапи.
- 32 Поясніть логіку трансформації інформаційних потреб керівництва держави у конкретні розвідувальні завдання.
- 33 Охарактеризуйте етап збору розвідувальної інформації та критерії вибору джерел.
- 34 Розкрийте сутність процесу обробки та критичної оцінки первинних розвідувальних даних.
- 35 Проаналізуйте механізми підготовки та доведення готової розвідувальної продукції до споживачів.
- 36 Визначте типові причини виникнення інформаційних розривів у розвідувальному циклі та їх наслідки.
- 37 Охарактеризуйте агентурну розвідку як метод добування інформації та її місце у сучасному безпековому середовищі.
- 38 Розкрийте психологічні мотиви залучення осіб до конфіденційного співробітництва.
- 39 Поясніть життєвий цикл роботи з людським джерелом інформації.
- 40 Проаналізуйте ризики використання агентурного апарату та методи перевірки достовірності повідомлень.
- 41 Охарактеризуйте етичні дилеми, що виникають під час вербувальної роботи.
- 42 Визначте принципи забезпечення безпеки осіб, які залучені до конфіденційного співробітництва.
- 43 Розкрийте сутність та значення розвідки на основі відкритих джерел інформації.
- 44 Охарактеризуйте методологію збору та верифікації даних з публічно доступних реєстрів і засобів масової інформації.
- 45 Поясніть інструменти виявлення дезінформаційних кампаній за допомогою аналізу відкритих джерел.
- 46 Проаналізуйте переваги та обмеження використання соціальних мереж як джерела розвідувальної інформації.
- 47 Охарактеризуйте співвідношення між розвідкою відкритих джерел та традиційними секретними методами роботи.
- 48 Визначте ризики розкриття розвідувальної зацікавленості під час моніторингу відкритих масивів даних.
- 49 Розкрийте можливості сучасних технічних видів розвідки та їх вплив на оперативну обстановку.
- 50 Охарактеризуйте специфіку застосування радіоелектронної розвідки у протиборстві спеціальних служб.

- 51 Поясніть завдання та методи видової і космічної розвідки.
- 52 Проаналізуйте загрози, пов'язані з технічним проникненням в урядові інформаційні системи.
- 53 Визначте правові режими негласного зняття інформації з телекомунікаційних мереж.
- 54 Охарактеризуйте механізми інтеграції даних, отриманих з різних технічних каналів спостереження.
- 55 Розкрийте роль аналітика у процесі трансформації розрізнених даних у достовірне розвідувальне знання.
- 56 Охарактеризуйте методи структурування аналітичної роботи та перевірки оперативних гіпотез.
- 57 Поясніть вплив когнітивних упереджень на об'єктивність аналітичних висновків та способи їх подолання.
- 58 Проаналізуйте значення прогностичної функції аналітики для підтримки управлінських рішень.
- 59 Визначте специфіку підготовки стратегічних, оперативних та тактичних аналітичних документів.
- 60 Охарактеризуйте роль сучасних технологій та інформаційних систем в обробці великих масивів розвідувальних даних.
- 61 Розкрийте сутність контррозвідувального пошуку та тактику виявлення розвідувальних ознак.
- 62 Охарактеризуйте алгоритм дій оперативних підрозділів під час викриття агентурної мережі супротивника.
- 63 Поясніть мету та тактику ведення оперативної гри з іноземною спеціальною службою.
- 64 Проаналізуйте методи документування протиправної діяльності на шкоду державній безпеці.
- 65 Визначте роль профілактичних заходів у системі контррозвідувального захисту.
- 66 Охарактеризуйте наслідки передчасної реалізації контррозвідувальних матеріалів.
- 67 Розкрийте механізми контррозвідувального захисту економічного потенціалу держави.
- 68 Охарактеризуйте загрози економічній стабільності з боку іноземних спеціальних служб.
- 69 Поясніть методи виявлення та протидії економічному шпигунству.
- 70 Проаналізуйте специфіку контррозвідувального захисту об'єктів критичної інфраструктури від диверсійних актів.
- 71 Визначте межі взаємодії органів безпеки з приватними підприємствами стратегічного значення.
- 72 Охарактеризуйте контррозвідувальні заходи щодо захисту інвестиційного клімату та комерційної таємниці.
- 73 Розкрийте особливості контррозвідувального захисту в кіберпросторі як новому середовищі протиборства.
- 74 Охарактеризуйте методи виявлення та нейтралізації цілеспрямованих кібератак на державні реєстри.

- 75 Поясніть роль контррозвідки у протидії інформаційно-психологічним операціям супротивника.
- 76 Проаналізуйте проблеми атрибуції кібератак та доведення причетності іноземних спеціальних служб.
- 77 Визначте механізми забезпечення інформаційного суверенітету держави в умовах гібридної війни.
- 78 Охарактеризуйте заходи активного кіберзахисту у комп'ютерних мережах супротивника.
- 79 Розкрийте сутність спеціальних операцій та активних заходів в арсеналі розвідувальних органів.
- 80 Охарактеризуйте методи дезінформації та прихованого впливу на військово-політичне керівництво супротивника.
- 81 Поясніть процес оцінки політичних та оперативних ризиків під час планування спеціальних операцій.
- 82 Проаналізуйте правові та етичні межі застосування наступальних методів впливу за кордоном.
- 83 Визначте наслідки провалу таємних операцій для міжнародного іміджу держави.
- 84 Охарактеризуйте асиметричні методи протидії у межах спеціальних активних заходів.
- 85 Розкрийте зміст морально-етичних стандартів діяльності фахівця розвідки та контррозвідки.
- 86 Охарактеризуйте ключові кадрові ризики в органах безпеки та механізми їх профілактики.
- 87 Поясніть алгоритми перевірки кандидатів на службу для унеможливлення інфільтрації агентури супротивника.
- 88 Проаналізуйте причини виникнення феномену державної зради серед співробітників спеціальних служб.
- 89 Визначте шляхи запобігання професійній деформації та збереження психологічної стійкості оперативних працівників.
- 90 Охарактеризуйте систему внутрішньої безпеки інституції як гарантію надійного контррозвідувального захисту держави.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Курс Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності МАУП та Положення про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ ВНЗ МАУП, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських (практичних) заняттях, а також виконання завдань для самостійної роботи.

Відпрацювання семінарського заняття може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення курсу проводиться модульна контрольна робота 1. Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Базова література:

- 1 Закон України «Про розвідку» : прийнятий 17 вересня 2020 року. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 48. Стор. 336.
- 2 Закон України «Про контррозвідувальну діяльність» : прийнятий 26 грудня 2002 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 12. Стор. 89.

- 3 Закон України «Про національну безпеку України» : прийнятий 21 червня 2018 року. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. Стор. 241.
- 4 Основи розвідувальної діяльності : навчальний посібник / за загальною редакцією провідних фахівців сектору безпеки. Київ : Видавництво Національної академії Служби безпеки України, 2022.
- 5 Теорія та практика контррозвідувальної діяльності : підручник. Київ : Національна академія Служби безпеки України, 2023.
- 6 Національна безпека України: організаційно-правові засади забезпечення : підручник / за загальною редакцією фахівців галузі. Київ : Юрінком Інтер, 2023.

Допоміжна література:

- 1 Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України"». Офіційний вісник України. 2020.
- 2 Розвідка на основі відкритих джерел інформації: методологія та практика застосування : монографія. Київ : Центр стратегічних досліджень, 2022.
- 3 Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: досвід та перспективи : збірник наукових праць. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2023.
- 4 Гібридні загрози та комплексне реагування на них у сучасних умовах : аналітична доповідь. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2024.
- 5 Інформаційно-аналітичне забезпечення управління у сфері національної безпеки : навчально-методичний посібник. Київ : Інститут державного управління, 2021.
- 6 Психологічні аспекти оперативної діяльності та вербувальної роботи : монографія. Київ : Наукова думка, 2022.

Інформаційні ресурси:

- 1 Офіційне інтернет-представництво Президента України – <https://www.president.gov.ua>
- 2 Верховна Рада України (база законодавства) – <https://zakon.rada.gov.ua>

- 3 Рада національної безпеки і оборони України – <https://www.rnbo.gov.ua>
- 4 Служба безпеки України – <https://ssu.gov.ua>
- 5 Служба зовнішньої розвідки України – <https://szru.gov.ua>
- 6 Головне управління розвідки Міністерства оборони України – <https://gur.gov.ua>
- 7 Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>